

LAKENVELDER

De Lakenvelder is als koeienras waarschijnlijk het meest bekend, maar het kleurpatroon komt ook voor bij kippen, konijnen, cavia's, geiten en muizen. Het rund wordt getypeerd door een brede witte band die standaard gedrapeerd ligt over de rug en de flanken van het dier. Onder de runderen zijn er zwart-witte en rood-witte Lakenvelders, de roden komen het meest voor. Het Lakenvelderras is oud; al vanuit de twaalfde eeuw zijn beschrijvin-

gen van deze dieren bekend. De eerste afbeeldingen stammen uit de vijftiende eeuw. Het dier werd gewaardeerd om zijn vriendelijk karakter en het probleemloos afkalven.

De boer zelf was in mijn kindertijd ook een beetje een 'lakenvelder'. Akkers en weilanden lagen in mijn jeugd als lakens gerangschikt in het landschap, samen een lappendeken vormend met scherpe scheidingen tussen het mijn en het zijn. De velden werden met zorg bewerkt en de boer was pas echt tevreden als het rechthoekig omgeploegde of gemaaide veld oogde als een biljartlaken. Het strakke paste in het moderne denken van de kunstmestboer uit de jaren vijftig van de vorige eeuw, waarmee hij zich afzette tegen het rommelige verleden van de keuterboertjes die geen oog hadden voor de strakheid van het gewas, maar die al blij waren als er überhaupt iets op de velden wilde groeien. Boer Wortel uit de Boerenpsalm van Felix Timmermans is daar een aangrijpend tijdsbeeld van.

Kortom, de Lakenvelder als koe is niet meer van deze tijd. De lakens van de boer nog wel. Deze zijn wel wat groter geworden. Het is dan ook verbazingwekkend dat er nog koeien van dit bijna uitgestorven ras op het platteland rondlopen. Wat bezielt een boer om deze beesten te houden? Is het de hang naar het verleden of is het een moderne hobby gekoppeld aan het agrarisch natuurbeheer?

Dat de Lakenvelder een verrijking van het landelijk gebied is staat buiten kijf. We mogen blij zijn dat we überhaupt nog koeien in het agrarisch landschap zien, laat staan zo'n zeldzaam huisdierras. Zou de betreffende boer bewust zijn zwart-wit denken hebben opgegeven en gekozen hebben voor rood-witte dieren? Zou hier symbolisch zijn geblokte denkwijze zijn ingeruild voor patroonbeheer? Proef ik een omslag van de beurs naar het hart, zichtbaar in een aantrekkelijk stukje oude cultuur?

Agrarisch natuurbeheer was lange tijd een melkkoer voor de agrari-

sche stand, in die zin dat de financiële vergoedingen wel welkom waren, maar niet echt garant stonden voor de te leveren prestaties. De inzet van boeren bij het hamsterbeheer heeft deze tendens enigszins doorbroken. Het leverde zelfs kwade gezichten op toen bepaalde boerenvoormannen de oppervlakte beheersgebieden voor de Hamster trachten in te krimpen. Nu is hamsterbeheer niet direct de meest ingewikkelde vorm van soortenbeheer; het dier neemt

genoegen met voedsel en beschutting en zorgt er daarna voor dat de soort zich gedraagt zoals een echt knaagdier betaamt. Dat ligt natuurlijk wel iets anders bij het creëren van meer hoogwaardige natuur als stroomdalgraslanden of natte heiden. Of de boeren ook op dit terrein resultaat kunnen laten zien blijft de vraag.

Feit is dat bij diverse organisaties de wil aanwezig is om op dit vlak te presteren. In het Roerdal werpt een stichting als Boeren met Natuur zich op om als vierde terreinbeherende instantie in dit deel van Limburg aan de slag te gaan. Daarbij staat de realisatie van de natuurdoelen centraal en wil men zelfs gebruik maken van adviezen van professionele natuurbeschermers. Het is terecht dat de provincie deze initiatieven ondersteunt, want het doel staat immers centraal en de weg daar naar toe is in principe slechts bijzaak. Problematisch wordt het echter wanneer lagere overheden als eigenaren van de grond niet meewerken, want zonder hun steun is duurzame natuur een farce. Dat geeft dezelfde situatie als bij de Relatienota, waar de spaarzaam ontwikkelde natuur, zes jaar later (of soms nog eerder) weer net zo eenvoudig werd omgeploegd en de hele natuurinvestering teniet werd gedaan. Daar waar gemeenten een goede grondpositie hebben mag je verwachten dat deze aan de acties meedoen en middels goede bestemmingplannen de ontwikkelde natuur voor de gemeenschap duurzaam garanderen.

De boer keert dus (in sommige gevallen) weer terug naar de Lakenvelder en natuurgerichte landbewerking, niet voor de productie, maar voor een toeristisch aantrekkelijke aankleding van het landschap en een goed inkomen. Laten die bonte koeien symbool staan voor de Limburgse boer die zijn lakendenken heeft omgeruild voor een geschakeerde inrichting van ons aller leefomgeving.